

Sygn. akt VI U 878/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2015 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: M. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. :

- z dnia 24 października 2014 r. znak: (...)

- z dnia 26 lutego 2015 r. znak: (...)

w sprawie: M. M.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o datę podjęcia wypłaty emerytury

I zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, iż zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do podjęcia wypłaty emerytury ubezpieczonego M. M. za okres od(...) do (...);

II stwierdza odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 lutego 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – w nawiązaniu do wniosku M. M. z dnia 21 listopada 2014r. – odmówił wnioskodawcy wznowienia wypłaty emerytury za okres wsteczny. Powołując się na art.103 pkt 2a w związku z art.129 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983r. Nr 10, poz.49 ze zm.) organ rentowy wskazał, iż podjęcie wypłaty następuje na wniosek wraz z udokumentowaniem rozwiązania stosunku pracy, co wnioskodawca uczynił w dniu 16 października 2014r. dostarczając świadectwo pracy z zakładu pracy – Stowarzyszenie (...). Z tego względu decyzją z dnia 24 października 2014r. została ustalona i podjęta wypłata emerytury od dnia 1 października 2014r., to jest od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o podjęcie wypłaty emerytury.

Odwołanie zaskarżające powyższą decyzję w całości wniósł ubezpieczony, domagając się zmiany decyzji i podjęcia wypłaty emerytury za okres od stycznia do września 2014r.

W uzasadnieniu swego żądania ubezpieczony twierdził, iż organ rentowy uzasadnił swoje stanowisko nieobowiązującym od kilku lat art.103 ust.2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym prawo do emerytury ulegało zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Skarżący podnosił, iż przepis ten nie ma do niego zastosowania, natomiast wskazywał, że ostatnim jego okresem pracy było zatrudnienie w Stowarzyszeniu (...) w O., gdzie pracował od 1 sierpnia 2013r. do 28 grudnia 2013r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, powołując argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Ponadto organ ten wyjaśnił, iż wykonując wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 16 lipca 2014r. (którym przyznano ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 17 sierpnia 2013r.) decyzją z dnia 15 października 2014r. przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury, zawieszając ją z powodu kontynuacji przez niego zatrudnienia.

Organ rentowy wskazywał przy tym, iż zgodnie z art.103 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do emerytury ulega zawieszeniu lub świadczenie to ulega zmniejszeniu na zasadach określonych w art.103a – 106. Zgodnie z:

- art.103 ust.2 przepisu ust.1 nie stosuje się do emerytów, którzy osiągnęli wiek emerytalny, o którym mowa w art.24 ust.1a i 1b oraz w art.27 ust.2 i 3, z zastrzeżeniem art.103a;
- art.103 ust.3 prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba, może ulec zawieszeniu również na wniosek emeryta.

Z kolei art.103a ustawy emerytalno – rentowej stanowi, że prawo do emerytur i rent ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Na wniosek ubezpieczonego organ rentowy podjął wypłatę emerytury decyzją z dnia 24 października 2014r. od 1 października 2014r. (ubezpieczony w dniu 16 października 2014r. przedłożył świadectwo pracy za okres od 1 sierpnia 2013r. do 28 grudnia 2013r.).

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

Ubezpieczony M. M. (urodz. (...)) w dniu 22 sierpnia 2013r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w B. wniosek o emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Decyzją z dnia 8 października 2013r. Zakład odmówił ubezpieczonemu prawa do tej emerytury, jednak wyrokiem z dnia 16 lipca 2014r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (sygn. akt VI U 4233/13) zmienił powyższą decyzję odmowną i przyznał ubezpieczonemu M. M. prawo do emerytury od dnia 17 sierpnia 2013r. Wyrok ten nie został zaskarżony i uprawomocnił się.

W dniu 15 października 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., wykonując powyższy prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 16 lipca 2014r. przyznał ubezpieczonemu emeryturę od dnia 17 sierpnia 2013r., to jest od daty określonej w wyroku, jednocześnie podając, iż emerytura podlega zawieszeniu z powodu kontynuowania przez ubezpieczonego zatrudnienia. Ponadto organ poinformował ubezpieczonego, iż w celu podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć w Oddziale ZUS świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Decyzją z dnia 24 października 2014r. o ustaleniu wysokości i podjęciu wypłaty emerytury Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego z dnia 16 października 2014r. – ustalił wysokość i

podjął wypłatę emerytury od dnia 1 października 2014r., t.j. od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Decyzja ta nie zawierała odmowy podjęcia wypłaty emerytury za okres sprzed 1 października 2014r.

W dniu 12 lutego 2015r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w B. wniosek o informację dotyczącą jego pism złożonych w miesiącu listopadzie, dokładnie 4 listopada 2014r. i 21 listopada 2014r., na które nie otrzymał żadnej odpowiedzi.

Do wniosku tego dołączył kserokopię swojego wniosku złożonego w ZUS Oddziale w B. w dniu 4 listopada 2014r. o przysłanie mu kopii wyroku sądu, jak również kserokopię wniosku z dnia 21 listopada 2014r. (złożonego w tym dniu w ZUS Oddziale w B.) o zmianę decyzji z dnia 24 października 2014r. poprzez ustalenie wysokości i podjęcie wypłaty emerytury za okres od 1 stycznia 2014r. do 30 września 2014r.

Zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją z dnia 26 lutego 2015r. – rozpoznającą powyższy wniosek ubezpieczonego z dnia 21 listopada 2015r. – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił wznowienia wypłaty emerytury za okres wsteczny.

(okoliczności niesporne, potwierdzone dokumentami, odpisami dokumentów lub ich kserokopiami z akt emerytalnych ubezpieczonego)

Wyżej ustalone okoliczności faktyczne sprawy wskazują, iż spór dotyczył kwestii daty, od której organ rentowy powinien podjąć wypłatę, przyznanej ubezpieczonemu na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 16 lipca 2014r., emerytury.

Wyrok ten przyznawał ubezpieczonemu emeryturę od dnia 17 sierpnia 2013r., a organ rentowy wykonując ten prawomocny wyrok decyzją z dnia 15 października 2014r. bezzasadnie zawiesił wypłatę emerytury z powodu kontynuowania przez ubezpieczonego zatrudnienia, w sytuacji gdy jego zatrudnienie, o którym mowa w art.103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r. poz.748), ustało z końcem dnia 28 grudnia 2013r. Organ rentowy wydając tą decyzję nie wezwał ubezpieczonego do udzielenia informacji czy nadal pozostaje on w stosunku pracy, a jeśli nie to w jakiej dacie doszło do rozwiązania tej więzi prawnej z pracodawcą. Organ rentowy nie wyjaśnił zatem istotnej dla właściwego wykonania prawomocnego wyroku okoliczności. Co więcej, skoro w dniu 16 października 2014r. ubezpieczony przedłożył organowi rentowemu świadectwo pracy z dnia 30 grudnia 2013r. potwierdzające rozwiązanie stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał on zatrudnienie bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, to organ ten powinien zmienić swoją decyzję z dnia 15 października 2014r. poprzez podjęcie wypłaty emerytury od dnia 29 grudnia 2013r. albo wydać nową decyzję podejmującą wypłatę emerytury od pierwszego dnia po rozwiązaniu przez ubezpieczonego powyższego stosunku pracy.

Jednak decyzją z dnia 24 października 2014r. organ rentowy ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury od dnia 1 października 2014r. twierdząc że nastąpiło to od pierwszego dnia miesiąca, w którym ubezpieczony zgłosił wniosek w tym podmiocie. Tymczasem wniosek ubezpieczonego z dnia 16 października 2014r. (k.92 a.s.) zmierzał niewątpliwie do prawidłowego wykonania przez organ rentowy prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 16 lipca 2014r. poprzez przyznanie emerytury i podjęcie jej wypłaty od dnia rozwiązania stosunku pracy.

Wydając decyzję z dnia 24 października 2014r. (...) Oddział w B. nie dostrzegł, iż wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 16 lipca 2014r. rozstrzyga o wniosku ubezpieczonego o przyznanie emerytury z dnia 22 sierpnia 2013r. i że wniosek ten zmierzał nie tylko do przyznania świadczenia, ale również do podjęcia jego wypłaty we właściwej dacie, gdyż do rozwiązania stosunku pracy ubezpieczonego doszło w toku procesu o emeryturę i na długo przed dniem wydania wyroku przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy.

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Okręgowy dostrzegł ponadto, iż pismem z dnia 21 listopada 2014r. (złożonym w ZUS Oddziale w B. w tym samym dniu – k.104) ubezpieczony zaskarżył decyzję z dnia 24 października 2014r. w ustawowym, miesięcznym terminie. Wynika to wprost ze zgłoszonego w treści tego pisma żądania zmiany decyzji z

dnia 24 października 2014r. poprzez spłatę świadczenia za okres od 1 stycznia 2014r. do 30 września 2014r. Zarówno ze zgłoszenia tego żądania, jak i z

uzasadnienia wniosku z dnia 21 listopada 2014r., wynikało iż wniosek ten – mimo, iż nie był adresowany do Sądu tylko do organu rentowego – spełniał wszystkie warunki odwołania od decyzji z dnia 24 października 2014r. Organ rentowy nie powinien zatem kwalifikować tego pisma ubezpieczonego jako nowego wniosku lecz nadać mu bieg i przekazać do Sądu. Jednak zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzję z dnia 26 lutego 2015r. organ rentowy – po rozpatrzeniu pisma ubezpieczonego z dnia 21 listopada 2014r. i uznając je za odrębny wniosek – odmówił wznowienia wypłaty emerytury za okres wsteczny, wadliwie powołując się na art.103 pkt 2a ustawy emerytalno – rentowej (gdyż przepis ten został uchylony z dniem 8 stycznia 2009r. przez art.37 pkt 5 lit.b ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o emeryturach kapitałowych – Dz. U. z 2008r. Nr 228, poz.1507 – co słusznie zarzucał w odwołaniu ubezpieczony) oraz na art.129 ustawy o emeryturach i rentach FUS.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie rozpoznaniu podlegały zatem dwa odwołania:

- pierwsze - z dnia 21 listopada 2014r., wniesione przez ubezpieczonego od decyzji z dnia 24 października 2014r.,
- i drugie - z dnia 20 marca 2015r., wniesione od decyzji z dnia 26 lutego 2015r.

Jak już wcześniej zaznaczono organ rentowy bezzasadnie uznawał, iż do podjęcia wypłaty emerytury ubezpieczonego od właściwej daty i za właściwy okres konieczne było złożenie przez niego odrębnego wniosku.

W kwestii podjęcia wypłaty emerytury od dnia rozwiązania stosunku pracy (zgodnie z unormowaniem z art.103a ustawy emerytalnej) aktualność zachowywał wniosek ubezpieczonego o emeryturę z dnia 22 sierpnia 2013r. wszczynający postępowanie ostatecznie zakończone wydaniem przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wyroku z dnia 16 lipca 2014r. Jeśli bowiem do rozwiązania stosunku pracy doszło w toku procesu o emeryturę – w dniu 28 grudnia 2013r. – to obowiązkiem organu rentowego było przyznanie ubezpieczonemu emerytury od daty wskazanej w punkcie I tego wyroku oraz podjęcie jej wypłaty od dnia w którym doszło do rozwiązania stosunku pracy, bez odrębnego wniosku ubezpieczonego. Wystarczający dla organu rentowego do podjęcia wypłaty emerytury od dnia rozwiązania stosunku pracy był przedłożony przez ubezpieczonego dowód w postaci świadectwa pracy z dnia 30 grudnia 2013r. W dniu 16 października 2014r. ubezpieczony złożył ten dokument w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w B., co obligowało organ rentowy do podjęcia wypłaty emerytury od pierwszego dnia po rozwiązaniu przez ubezpieczonego stosunku pracy.

Złożenie przez ubezpieczonego tego dowodu nie powinno być przez organ rentowy uznawane za złożenie odrębnego wniosku o podjęcie wypłaty emerytury, lecz za przedłożenie dowodu wykazującego spełnienie warunku rozwiązania (w toku procesu o emeryturę) stosunku pracy, warunku wynikającego z art.103a ustawy emerytalnej. Organ rentowy w decyzji z dnia 15 października 2014r., przyznającej ubezpieczonemu emeryturę i wykonującej prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 16 lipca 2014r. wadliwie - w ujęciu obiektywnym – zawiesił ubezpieczonemu wypłatę emerytury z powodu kontynuowania przez niego zatrudnienia w sytuacji, gdy zatrudnienie, o którym mowa w tym przepisie, ustało z końcem dnia 28 grudnia 2013r.

Na podstawie powyższych ustaleń faktycznych i argumentów natury prawnej Sąd Okręgowy zmienił dwie zaskarżone przez ubezpieczonego decyzje i zobowiązał organ rentowy do podjęcia wypłaty emerytury ubezpieczonego za okres od 29 grudnia 2013r. do 30 września 2014r. (art.477¹⁴ § 2 K.p.c. w związku z art.103a i art.129 ustawy emerytalnej). Żądanie podjęcia wypłaty emerytury od dnia 29 grudnia 2013r. ubezpieczony zgłosił na rozprawie.

W punkcie II wyroku Sąd na podstawie art.118 ust.1a ustawy emerytalnej stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Rozstrzygnięcie to uzasadnione było szczególnie wadliwym działaniem organu rentowego zmierzającym do pozbawienia ubezpieczonego słusznie nabytych świadczeń emerytalnych. Działanie to oparte było na niewyjaśnieniu przez organ rentowy istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności faktycznych (co spowodowało bezzasadne zawieszenie wypłaty emerytury ubezpieczonego), a następnie

na ignorowaniu oraz błędnym kwalifikowaniu dowodu w postaci świadectwa pracy, dokumentującego okoliczność istotną dla podjęcia wypłaty emerytury ubezpieczonego we właściwej dacie.